

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi K. S. o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w W.

z dnia 31 marca 2015 r., sygn. akt V Ca (...)

w sprawie z wniosku E. S.

przy uczestnictwie K. S., A. Z., J. Z. i P. H.

o dział spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 grudnia 2018 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 14 maja 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

1. oddala zażalenie;

2. oddala wniosek pełnomocnika skarżącego - radcy prawnego M. M. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę o wznowienie postępowania uczestnika K. S. od postanowienia tego Sądu z dnia

31 marca 2015 r., w którym Sąd ten, na skutek apelacji uczestnika, częściowo zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 października 2013 r. w przedmiocie działu spadku, obniżając spłatę zasądzoną od K. S. na rzecz E. S. i modyfikując warunki pozostałych spłat, a w pozostałym zakresie oddalił apelację. Żądanie wznowienia postępowania skarżący oparł na art. 401 pkt 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., wskazując, że nie był należycie reprezentowany w toku postępowania przez pełnomocnika z urzędu adwokata B. L.

Sąd, ustalwszy, że skarżący uczestnik był obecny podczas ogłoszenia zaskarżonego skargą postanowienia w dniu 31 marca 2015 r., przyjął, że skarga została wniesiona z rażącym naruszeniem terminu określonego w art. 407 § 1 k.p.c. Termin ten upłynął bowiem z dniem 31 lipca 2015 r. Sąd uznał ponadto, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, że sytuacja, w której ustanowiony przez sąd pełnomocnik nienależycie wykonywał obowiązki, nie odpowiada podstawie wznowienia postępowania określonej w art. 401 pkt 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył zażaleniem uczestnik, zarzucając naruszenie art. 407 pkt 2 k.p.c. oraz art. 401 pkt 2 k.p.c. i wnosząc o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność złożenia skargi o wznowienie postępowania jest ograniczona dwojakiego rodzaju terminami - końcowym, liczonym od dnia uprawomocnienia się orzeczenia (*a tempore facti*, art. 408 k.p.c.), oraz trzymiesięcznym określonym w art. 407 k.p.c. (*a tempore scientiae*). Jeżeli podstawą skargi jest brak należytej reprezentacji termin ten - jak *verba legis* wynika z art. 407 § 1 k.p.c. - liczy się od dnia, w którym o orzeczeniu dowiedziała się strona, jej organ lub przedstawiciel ustawowy.

Z materiału sprawy wynikało, że skarżący uczestnik - czego nie negowano również w zażaleniu - był obecny podczas ogłoszenia zaskarżonego skargą postanowienia (k. 1017) i w tym dniu powziął wiadomość o jego wydaniu. Wiedzę tę potwierdzało również późniejsze osobiste złożenie wniosku o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem (k. 1032). Termin określony w art. 407 § 1 k.p.c.

biegł zatem dla niego od tego dnia, tj. od 31 marca 2015 r. i zamknął się po upływie trzech miesięcy od tego dnia.

Na ten stan rzeczy nie mógł rzutować argument zażalenia, że skarżący dopiero później uświadomił sobie błędy popełnione przez pełnomocnika i uzyskał realną możliwość obrony swoich praw, której wcześniejszy brak miał wynikać ze stanu zdrowia. Stan chorobowy nie skutkuje zawieszeniem *ex lege* biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, a wyrażone w zażaleniu odmienne stanowisko, jako niemające podstawy w przepisach kodeksu postępowania cywilnego, jest oczywiście bezzasadne. Kwestię niezawinionego niedochowania terminu procesowego, w tym określonego w art. 407 k.p.c., regulują natomiast art. 168 i n. k.p.c.

Dodać należało, że powołane w motywach zażalenia postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., IV CZ 76/05, niepubl., odnosiło się do innej podstawy wznowienia postępowania, w przypadku której bieg terminu *a tempore scientiae* liczy się od dowiedzenia się o podstawie wznowienia (art. 407 § 1 *in medio* k.p.c.), nie zaś - jak w przypadku podstawy, na której oparto odrzuconą skargę - o wydaniu orzeczenia.

W związku z tym, jedynie ubocznie należało dostrzec, że w świetle utrwalonego stanowiska Sądu Najwyższego niewłaściwe działanie pełnomocnika procesowego ustanowionego przez sąd nie uzasadnia wznowienia postępowania z powodu nienależytej reprezentacji strony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2003 r., II CZ 26/03, OSNC 2004, nr 6, poz. 95; w nowszym orzecznictwie np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2014 r., II CZ 6/14, niepubl. i z dnia 21 września 2018 r., V CZ 66/18, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

Wniosek pełnomocnika skarżącego o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym oddalono, albowiem, zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wniesienie oczywiście nieuzasadnionego środka zaskarżenia koliduje z zasadami profesjonalizmu i nie stanowi udzielenia pomocy prawnej w rozumieniu

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715 ze zm.) (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07, OSNC 2008, nr 3, poz. 41 i z dnia 9 lutego 2018 r., I CZ 5/18, niepubl.).

jw